

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > בלבבי-ב 001 וצדיק באמונתו יחיה >

בלבבי-ב 001 וצדיק באמונתו יחיה

"אכן אתה א-ל מסתתר"

בפתח דברינו נקדים הקדמה. בכל דבר חדש, ובפרט במה שנוגע לחיפוש האדם את בוראו, יש להשתדל לעשות זאת לשם שמים, כדי שהכוונה תהיה אמיתית ורצויה לפניו ית'.

נושאים אנו, אפוא, תפילה לפני הרבש"ע, שדברינו ומעשינו אלה יהיו רצויים, וצורת הדברים - הכל בכל, מכל, כל - תהיה כרצונו יתברך. כי אם לא - אין תועלת לדבר שהקב"ה אינו חפץ בו.

הדברים שבאנו לומר הם לכאורה פשוטים - פשוטים למי שאינו יודע אותם, כי כך הם נראים לו, אך לאמיתו של דבר הרי אמרו חז"ל (ר"ה כו ע"ב): "כמה דפשיט איניש דעתיה טפי מעלי", כי השגת נקודת הפשיטות, הנקודה הפשוטה ביותר - היא עיקר עבודת האדם.

ישנו משל ידוע של המגיד מדובנא, על הפסוק: "ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל" (ישעיה מג, כב). לא נאריך במשל, רק נזכיר את עיקר הנקודה: כאשר נראה לאדם שלעבודת ה' נדרשת יגיעה עצומה, כי היא בבחינת הר גבוה שקשה עד מאוד לטפס עליו ולהגיע למדרגות אמיתיות - כשהוא חש שמצבו הוא "כי יגעת בי ישראל" - סימן הוא "כי לא קראת יעקב", יש בכך הוראה כי לא זו הדרך האמיתית לעבוד את הקב"ה.

הדברים שנציע כאן הם דברים ש"בפיך ובלבבך לעשותו" - דברים מחוורים, מסודרים וברורים מאוד.

העולם נקרא מלשון "העלם". הוא מעלים את אמיתת המצאו יתברך. קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד, וכשנברא העולם נברא "העלם", והקב"ה הפך לבחינת "א-ל מסתתר", ועבודת האדם בכל ימי חייו - הן בעלמא הדין והן בעלמא דאתי - היא לגלות את הקב"ה.

אבל ישנה עוד נקודת העלם, שהיא הקשה ביותר: אדם מתחיל לעבוד את הקב"ה בכל מיני אופנים - לימוד תורה, כוונה בתפילה וכו' - והוא נתקל בקשיים. היצר הרע דואג להעלים ממנו את הדרך האמיתית כיצד לעבוד את הקב"ה, ואחרי פעם, פעמיים ושלוש שהוא נתקל בקשיים, מכניס בו היצה"ר את המחשבה: "הכל נכון ואמיתי, אבל זוהי עבודה קשה! אני אישית קשה לי להתמודד עם זה, אולי יבוא יום שאוכל...".

אבל כשזוכים להכיר את האמת, מגלים הסתכלות שונה בתכלית. ודאי שעבודת ה' אינה נעשית מאליה, בקלי קלות, אבל היא גם אינה כה קשה כפי שהיצה"ר מנסה לציירה לבני-אדם.

השיטה שהיצר-הרע משתמש בה על מנת להרחיק את האדם מעבודת ה' כך היא: הוא מעמיד אותו בעולם שאינו ברור, מראה לו שישנם הרבה דברים שעליו לעשות - ללמוד תורה, לקיים מצוות, להתפלל, לעסוק בגמילות-חסד וכו' וכו'. את התורה הוא מראה לו מראש כ"ארוכה מארץ מידה" וא"כ קשה עד מאוד להשיגה. וכך, כבר בתחילת

דרכו של האדם שאיפותיו נחלשות, כי נראה לו שההשגות רחוקות הן ממנו מרחק רב.

אבל כשמבין האדם שכל המחשבות הללו אינן אמת, אלא הן פרי עצתו של היצר-הרע, כבר בהכרה זו מונחת התחלת הכניסה לעבודת השם.

אם כן, הדרך האמיתית לעבוד את הקב"ה, נעלמת היא כמעט מעיני כל חי. ומדוע? כי כך היא צורת הבריאה - עולם מלשון "העלם", וכפי שביארנו, ראשית שהקב"ה "א-ל מסתתר", אבל ההעלם היותר קשה הוא, שנעלמת מן האדם הדרך האמיתית כיצד לעבוד את בוראו, וכשאינן דרך, יתכן לקרוא פעם ספר מוסר אחד ופעם ספר מוסר אחר, לשמוע שיחות מוסר בעניינים שונים, והדברים אמיתיים, אבל אין סדר: מהי ראשית העבודה, מה בא אחרי כן, וכן הלאה. באופן כזה קשה מאוד להצליח והנפילות הן רבות, עד שהאדם מסוגל להגיע ליאוש ולברוח מעבודת ה', חלילה.

תוקפם של דברים, אם כן, הוא, שדבר ראשון, עוד לפני שמתחילים, צריכים לדעת מהו היסוד, מהי הראשית שבה מתחיל כל אדם לעבוד את בוראו: האם הראשית היא לקבל על עצמו ללמוד שתיים-עשרה שעות ביממה? לכוון בתפילה? בברכת המזון? או שמא ישנה נקודה פשוטה שקודמת לכל זה!

האמונה - עבודת חיים

איתא בגמ' (מכות כד ע"א): "בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר: וצדיק באמונתו יחיה".

אדם שלא זכה להכנס למעמקים הפנימיים של עולם העבודה, אפשר והינו סבור כי את ענין האמונה יש צורך להסביר רק לאנשים שעדיין לא זכו להיכלל בתוך ציבור שומרי התורה והמצוות. אבל הוא עצמו הרי שומר תורה ומצוות ויודע את י"ג העיקרים וכו', וא"כ פחות או יותר אמונתו ברורה ומחוזקת דיה.

וזו טעות! ודאי שכל דבר צריך "חיזוק"! כמדומה, שהטעות הראשונה שגוררת בעקבותיה את כל הנפילות וחוסר ההצלחה באמת בעבודת ה' היא, חוסר הידיעה שהאמונה שאדם קיבל מינקותו איננה מספקת דיה! אדם חושב לעצמו שתספיק לו עבודה של חצי שנה או שנה כדי לייסד בעצמו את האמונה. מחשבה זו נובעת מחוסר הבנה מהי אמונה.

לפני שנבאר מהי אמונה, ראשית נעמיד את הנקודה בברור: "צדיק באמונתו יחיה" פירושו שהצדיק הכי גדול, אפילו משה רבינו שהוא בחיר הנבראים, עיקר עבודתו עד סוף ימיו לא היתה אלא ב"נקודת האמונה"!

ישנו עומק לפני עומק באמונה, לא פילוסופיות, ובעזרה ש"ת ננסה בהמשך להבהיר מהי אמונה, אבל ראשית כל עלינו להבין שהנקודה האמיתית, שהיא השורש של כל עבודת ה', אצל כל יחיד ויחיד ולא משנה מהי מדרגתו - מהאדם שנמצא ח"ו בשאל תחתית ועד האדם שזוכה להיות דבוק בקב"ה כמו משרע"ה בחיר הנבראים - זו "אמונה"! וכשיש את העיקר ניתן להמשיך הלאה.

על מרן המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מסופר, שפעם, לעת זקנותו, נעמד על הבימה בישיבת פוניבז' ואמר כך: "רבותי, נער הייתי וגם זקנתי [הוא היה קרוב לשנתו התשעים], אני כבר מדבר עשרות שנים על ענין האמונה, ואני מרגיש שאם אני מסיח את עצמי כמה דקות מהאמונה, אני נופל ממדרגתי!"

כאשר שומעים אנו כאלו מילים מאדם שהיה ידוע כאחד ה"ענקים", והוא מעיד על עצמו שעבודת האמונה אצלו היא בכל רגע, הרי לימדנו מרן המשגיח זצ"ל את היסוד האמיתי של החיים: העבודה הרגעית, הבסיס של כל נקודה פנימית באמונה. ודאי שאין הכוונה רק לאמונה הפשוטה שיש בורא-עולם, אבל ראשית כל צריך שיהיה ברור מאוד מאוד מהו עיקר עבודת האדם בעולמו.

ידוע שהמשגיח זצ"ל היה מדבר כל השנים על הרבה נושאים, אבל הנושא שחזר עליו השכם והערב היה: "נקודת האמונה". כשהוא הגיע לישיבת ראדין של מרן בעל ה"החפץ חיים", הוא שמע שיחה ראשונה מרבי ירוחם זצ"ל ששימש כמשגיח רוחני בתקופה ההיא בראדין, ושיחה זו עסקה באמונה. מאז, לא זזה ממנו אותה "נקודת

האמונה".

כי ככל שמבין האדם שעבודת האמונה היא עבודת האדם עלי אדמות, והבנין של התורה וכן של המצוות מיוסד על גבי האמונה - כך זוכה הוא לחיות חיי אמת. וככל שחושב הוא: הרי גדלתי כחרדי, אני יודע כבר את יסודות האמונה וכו' - הריהו רחוק מאוד מהנקודה האמיתית של החיים.

באופן טבעי מנסה היצר הרע להטעות את האדם לחשוב שעיקר העבודה צריכה להיות בנושאים אחרים. האחד יקרא לזה "מוסר", אחר יקראנו בשם אחר, אולי תיקון המידות, ובאמת ישנם כל מיני נושאים שניתן לעבוד עליהם.

אבל אנחנו באנו לייסד את הנקודה הפשוטה, את הנקודה שראינו ושמענו מהצדיקים שחיים עמנו, ולהבדיל בין חיים לחיים אלה שהסתלקו לבית עולמם, שהנקודה שהחיייתה אותם בכל רגע, עיקר הנקודה בחיים זו האמונה. שווה לאדם למסור את כל הונו, כדי להגיע לנקודה זו בלבד!

אם אדם אינו שומע יסוד זה מרבותיו, יכול הוא במשך כל חייו לנסות פעם כאן, פעם שם, כאן הוא מחמיר, כאן הוא מנסה לגמול חסד - אבל סוכ"ס חסרה לו קרקע מוצקת שעליה הכל עומד.

זוהי, אם כן, עיקר נקודת ה"העלם" אשר בעולמנו: המחשבה שבני אדם חושבים שכבר רכשו את האמונה והיא אצלם כמונחת בכיס.

תחילת העבודה - "אמונה בחוש"

נתחיל לנסות ולבאר מהי האמונה הפשוטה שכל ילד מכיר, שכל אחד מאתנו יודע, ומהי האמונה שעליה צריך האדם לעבוד כל ימי חייו.

באופן כללי יש באדם ידיעות וחוש של תפיסת מציאות של הויה, ונבאר את הדברים כפשוטם. לדוגמא: אדם יודע שחמש ועוד שמונה שווה שלש-עשרה. זוהי ידיעה שבהיותו ילד קטן הוא לא ידע, לימדו אותו, ועתה ברוך ה' הוא יודע אותה.

לעומת זאת, לאדם ישנם יד ורגל. הוא יודע שיש לו יד? הוא יודע!! אבל הידיעה שיש יד, היא הנקודה החיצונית. ראשית, לפני הכל, יש לו יד וזוהי עצם המציאות, והוא חש את עצם המציאות, ומכאן ואילך אם יש לו - הריהו יודע שיש לו יד. רחמנא לצלן מי שאין לו יד, ודאי יודע מכך שאין לו!

כלומר, ישנם שני חלקים בזה: ראשית כל קיים באדם החוש באמיתת המציאות, ונוסף על כך ישנה הידיעה השכלית על מציאות זו.

ברוך ה' כל אחד מאתנו זוכה ויודע את הידיעה כי יש בורא לעולם. עתה נתבונן נא במשל שהבאנו, וננסה לראות מה מהותה של ידיעה זו, לאיזה סוג ניתן לשייכה: האם זו ידיעה מעין הידיעה שחמש ועוד שמונה שווה שלש-עשרה, או שזו ידיעה כמו הידיעה על מציאות היד והרגל.

הסבא מנובהרדוק זצ"ל חיבר ספר בשם "מדרגת האדם", ובו הוא מבאר באריכות כי ישנה ידיעה של המציאות וישנו חוש של מציאות, ואלו שני עולמות שונים לחלוטין. ידיעת השכל היא דבר נפלא, חשוב ויקר מאוד, אבל בינו לבין הבחנת המציאות המרחק רב ביותר! אדם אינו מסוגל לשכוח שיש לו ידיים, שיש לו רגליים, או שהוא רואה ושומע. אלו דברים שהוא חש אותם כל רגע ורגע!

זוהי ההגדרה האמיתית של "אמונה"! אמיתת הימצאו יתברך היא המציאות האמיתית ביותר שישנה, ושאר כל הדברים הרי הם נבראים. רק הקב"ה הינו "קדמון", היה הווה ויהיה, וכולנו כאן "נבראים". נמצא שהמציאות האמיתית המוחלטת הקיימת היא הקב"ה בעצם, והמציאות שלנו היא משנית, מתחדשת. ואם אנחנו מאבחנו את עצמנו כמציאות, על אחת כמה וכמה שעלינו לחוש את הרבש"ע כמציאות, כי הלא הוא מציאות יותר קדומה ויותר אמיתית מאיתנו.

כשהאמונה תהיה לא רק בשכלו ולא רק בלבו של האדם בנקודה של התעוררות והתלהבות, אלא תיהפך להוויית מציאותו - אז ידע נאמנה כי צועד הוא בדרך הנכונה בעבודת ה', ומכאן ואילך יקבל מבט שונה על כל עבודת ה' שלו.

הקשיים שנכיר בעבודה, אינם הקשיים שהיו "אז". זהו עולם שונה לחלוטין. שורש הקשיים, שורש המרחק שלנו מהעבודה האמיתית להתקרב לבורא ית', נובע מכך שהאמונה אותה אנו מכירים מילדות, היא אמונה של ידיעה ולא אמונה חושית שאדם חש ומכיר שהרבש"ע הוא מציאות גמורה, כמו שהאדם עצמו הוא מציאות גמורה [ופשוט וברור שזוהי מציאות שונה].

מי שמכיר את הדברים פנימה יודע שאין כאן כל חדש. כפי שאמרנו, אלו הם דברי הסבא מנובהרדוק אשר קורא להם "אמונה בחוש", והוא האריך רבות לקרב את האדם לכך. הן בבית המדרש של קלם, והן בחצרות החסידויות, נקודת האמונה היא הנקודה המרכזית בעבודת ה'.

שינון הנקודה הפשוטה

אם הדברים נשמעים ונראים לאדם כ"חדשים", בהכרח שהיצר הרע הצליח עד כדי כך להטעות ולהעלים מעיניו את הנקודה הפשוטה, והרי כבר כתב רבינו הרמח"ל בהקדמתו לספרו "מסילת ישרים", שדברים אלו "כפי רוב פרסומם וכנגד מה שאמתתם גלויה לכל, כך ההעלם מהם מצוי מאוד והשכחה רבה".

בספרנו זה נדבר על הנקודה הפשוטה ביותר שאדם צריך לחיות איתה. זהו השלב הפשוט וההתחלתי של "גר שנתגיר", והרי כולנו צריכים להיות כל יום ויום בעלי תשובה מחדש, כמו שאמרו חז"ל שבכל יום יוצאת בת קול מהר סיני ואומרת: "שובו בנים שובבים".

ומהי התשובה שאנחנו מחפשים? תיקון המעשים? תיקון הלב? תיקון המחשבות? תיקון הראיה? - הכל נכון! הכל צריך תיקון! אבל התשובה הראשונה היא: ליצור משטח, ליצור קרקעית אמיתית שעליה ניתן לבנות בנין מוצק.

נבאר את הדברים כפשוטם, ונתחיל מנקודת היסוד הפשוטה ביותר שקיימת, אבל כשם שהיא פשוטה - כך היא יסודית מאוד, היסוד של הכל! וכאשר היסוד רעוע, ח"ו גם הבנין שנבנה על גביו עלול להיות רעוע!

ראשית, צריך האדם להכניס למוחו, ולקבל זאת כהלך חשיבה, שנקודת המרכז של החיים זו ה"אמונה". לא די באמירת: "שמעתי!" "אני יודע! אמרו דבר טוב!" וכיוצ"ב. כשם שאדם מבין שאם יסתמו את פיו ואת אפו כך שלא יוכל לנשום - הוא ימות מיד ח"ו, כך עליו להבין [ראשית במחשבה], שהמציאות של האמונה היא נשמת החיים של היהודי, היא השורש, זוהי המציאות הפשוטה שאותה צריך כל אדם לחיות.

לפני הכל יש צורך ב"יודעת היום" - שהלך החשיבה של האדם יהיה: מה אני מחפש? מה אני רוצה? מהו התפקיד המוטל עלי כרגע בעולם? מה התפקיד שלי כל ימי חיי כנקודה יסודית? - זו האמונה!!!

כדי שידעיה זו תהיה באדם, עליו ללכת עם המחשבה הזו הרבה זמן!! לא מספיק לשמוע את הדברים ולומר: "טוב, אני יודע...!" יש ידיעה שהיא מלשון ידע, ויש ידיעה שהיא מלשון חיבור [כמו "והאדם ידע את חוה אשתו"]. עבור ידע בלבד, מספיק לומר לאדם שבא"י ישנה עיר ששמה "ירושלים" והוא יודע! אבל כאן מדובר על ידיעה שאדם צריך להיות מחובר אליה בכל הווייתו ונשמתו.

כדי להגיע לכך עלינו לעבור כברת דרך ארוכה שנשתדל לבארה, אבל ראשית כל צריך שהידיעה הזו תהיה במחשבתו של האדם פעם, ועוד פעם: לשם מה באתי לעולם? כדי להיות יהודי מאמין!! כך עשה אברהם אבינו, יצחק, יעקב, כך עשו כל הצדיקים. מה היתה כל עבודתם בעולם? - אמונה!! מה התכלית שמתבקשת ממני בעולם? - אמונה!! על מה אני צריך לחשוב בחיים? - על אמונה!! המחשבה והידיעה צריכה להיות שעיקר החיים זו האמונה!

אי-אפשר אחרי פעם אחת שאדם שומע דברים, שיתהפך אצלו כל מה שחשב עד היום, כי אפילו אם בשכלו

השתכנע במאת האחוזים [גם זה לא פשוט, אבל נניח שכן], אבל כדי שהלך החשיבה שלו יהיה כך, עליו להרגיל את עצמו ולחשוב: "שמעתי דברים. הם אמיתיים או לא?" לאחר שהוא נוכח שהם אמיתיים, להתחיל לחשוב עליהם. בזמן שהוא הולך לישון, הוא שואל את עצמו: מה שמעתי היום? אם זו אמת - צריך לחשוב על כך.

נכון, אדם עדיין לא מבין מהי אמונה ברורה, מדוע צריך כל כך להשקיע באמונה, אבל יש לו 'אמונת חכמים' בגדולי הדורות שאמרו דבר יסודי: "בא חבקוק והעמידן על אחת - וצדיק באמונתו יחיה". זוהי עבודתו וכל יעודו בחיים. הפרטים רבים הם, אבל היסוד והשורש של הכל זו האמונה!

יעזרנו הקב"ה שהדברים הנאמרים כאן יתקבלו על לב השומעים, כי דברי אמת הם, ונזכה כולנו יחד להתקרב אל הקב"ה באמת ובתמים.

- [\[בלבבי משכן אבנה - ח"ב 1\]](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/בלבבי-ב-001-וצדיקבאמונתיוחיה>

Links

[1] <https://bilvavi.net/bilvavi.beis>